

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg. Medarb.: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.

«St. Olav» utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 30487. — «St. Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5, I, er åpen hver dag kl. 10—3. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHold: Våre menighetsskoler. — Katolsk faglitteratur. — Gjenoppbygningsarbeidet i Spania. — Nytt fra Storfjord. — Takk fra pastor Ugen. — Det lille kapell. — St. Josefs søstrenes jubileum. — Takk. — Herhjemme.

Våre menighetsskoler.

Nå da det nye skoleår er begynt vil jeg gjerne sende et oppmuntrende ord til alle dem som interesserer seg for våre barns framtid og lykke, og det er forhåpentlig alle katolikker som elsker sin Gud og sin Kirke. Barna tilhører framtiden, framtiden tilhører barna. Når timen kommer at vi skal legge ned vår vandringsstav, da må ungdommen overta vårt arbeid og bære det videre fram. Det er derfor av den aller største viktighet at den oppvoksende slekt har et godt fundament å bygge sitt åndelige liv på. Og det gleder meg alltid så innerlig når jeg under mitt besøk i de forskjellige menigheter erfarer hvor godt det arbeides på våre menighetsskoler. De er små, sorgelig små undertiden, men desto mer rosverdig er det at våre prester og søstre og andre interesserte viser en så enestående hengivenhet og offerglede i alt som angår skolen. Våre menighetsskoler blir bedre for hvert år. Noen av dem er de rene modellskoler og står fullt på høyden med de offentlige skoler og vel så det. Men så må da også alle våre trosfeller i hele landet slå krets om våre skoler og støtte dem etter evne. Dette gjelder først og fremst våre katolske foreldre. For dem er det en streng plikt å gi sine barn en katolsk oppdragelse. Og denne alvorlige plikt forsømmer de hvis de sender sine barn på den offentlige skole, hvor barna ikke kan få framlesket katolsk ånd og mentalitet. Bare spør barn fra folkeskolen hva de veit om den katolske kirke, og du vil høre de utroligste ting. Bare der hvor det ingen katolsk skole finnes er foreldrene unnskyldt fra denne samvittighetsplikt, og da må de sørge for at barna får religionsundervisning hos presten eller søstrene, eller hvor dette er umulig må de gi denne undervisning selv. Husk på det gjelder ditt barns evige vel. Men for øvrig er skolesaken en menighets sak fram for noen annen. Den bygger opp menighetens og Kirkens framtid og angår derfor oss alle. Det finnes ennå mange av våre barn som går på de protestantiske skoler uten tvingende grunn. Jeg vil be dissers foreldre å gjøre sin plikt og gi sine barn den riktige start for livet fra først av, selv om det koster et lite offer. «Hvo som bekjenner meg for menneskene, ham vil også jeg bekjenne for min Far som er i himmelen» og «Hva gagnar det mennesket selv om han vinner den hele verden, men tar skade på sin sjel?» Send ditt barn dit hvor det kan vokse opp i den rette katolske atmosfære som det vil kunne leve på hele sitt liv. Og jeg vil si til alle: La oss be for våre skoler og arbeide for våre skoler og framfor alt «ikke bli trette av å gjøre det gode, for vi skal nok høste i sin tid, bare vi ikke går trette». Måtte Gud signe det nye skoleår og alle dem som er med i arbeidet for oppfyllelsen av Herrens bønn: «La de små komme til meg, for himmerikets rike hører dem til.»

† Jac. Mangers,
biskop av Selja. •

Katolsk faglitteratur.

Det er med stor glede at vi henleder oppmerksomheten på en liten katalog, som er utsendt av Arnold Busck, Kjøbenhavn, under medvirken av Johannes Jørgensen, Peter Schindler, Sigrid Undset og Emil Frederiksen som alle har skrevet noen forklarende ord om hensikten med denne publikasjon. Som motto er satt noen ord av Johannes Jørgensen: «Vi kan som Katholiker se Apollon i Øjnene, og med Pallas Athene har vi intet Udestaaende.»

I sitt forord sier utgiveren at betegnelsen «Katolsk Faglitteratur» skal angi at her foreligger en oversikt over litteratur som *opplyser* om katolisismens syn på seg selv, på mennesket og på verden. Derfor omfatter katalogen ikke skjønnlitteratur og rent oppbyggelige bøker, som det kan hende senere vil bli utsendt en fortegnelse over. Innenfor den opptrukne ramme er det ikke så mye lagt vekt på fullstendigheten som på å gi anvisning på de sentrale verker og særlig de av nyere dato i hver enkelt avdeling — med særlig henblikk på nordisk katolsk litteratur. Enn videre finnes det selvfølgelig et stort utvalg av franske, tyske og engelske verker.

Et blikk på innholdsfortegnelsen viser hvor utmerket stoffet er ordnet:

I. *Forudsætninger for Katolicismen: Filosofi — Religionskundskab.* II. *Katolicismen i dens Troskilder: a. Den hellige Skrift: Udgaver — Fortolkning — b. Den katolske Forkyndelse: Kirkefædre — Officielle Dokumenter.* III. *Katolsk Dogmatik: a. Almindelig Dogmatik. b. Speciell Dogmatik: Gud, den ene, treenige — Kristus — Kirken — Naaden og Sakramenterne — Maria.* IV. *Katolicismen og Livet: Moral, Sociologi og Ret — Liturgi — Kirkehistorie — Askese og Mystik — Helgener — Biografier — Mission — Kunst — Kulturfilosofiske og biografiske Essays.* V. *Forfatterfortegnelse.*

Om prinsippene som har ledet utvalget skriver forfatteren pastor Peter Schindler bl. a.: «Religiøs litteratur, både den estetiske og den videnskapelige, er ofte brakt i miskreditt ved sin egen karrikatur: det som bare er trykksaker — hvis antall er legio. Selv om man utstyrer dem kunstnerisk — og det har man dog lært av de andre! — kan intet løfte dem fra trykksakens til litteraturens plan.

Den som vil lese religion løper da den fare å måtte sluke en hel halmstakk før han rekker fram til reell kjerne, og hvem har tid, råd og lyst til det?

Hvor er det vanskelig å veilede boklesere og bokkjøpere på dette område — vanskelig fordi man ikke kan definere forskjellen mellom «trykksak» og «litteratur» mellom kunst og diletantisme, som man heller ikke kan definere «liv», «ånd», «geni», «kjærlighet», «kunst». Enten kan man skjelve eller man kan det ikke. Vi må da være Arnold Busck takknemmelig for denne veiledning til å finne katolsk litteratur fram blant trykksakshopen. Når nå en intellektuell

konvertitt vil fortsette sitt katekumenat ved selvstudium —

når en privatperson, et nytt hjem eller en menighet vil skape seg et katolsk bibliotek —

når en utenforstående vil vite solid beskjed med sider av katolsk viten og åndsliv —

ja, så behøver man hverken å spille tid, penger eller humør på *trykksaker* for her er veiledningen til å finne den fornødne *litteratur*.»

Sigrid Undset skriver bl. a. at den foreliggende liste «bør kunne få stor betydning som *veiviser* inn i den katolske bokheimen — bl. a. ved å gjøre leserne kjent med navner på katolske forlag i utlandet, som alle er meget villige til å sende boklister til enhver som ber om slike, og ved å introdusere dem hos en del av de framtrepende forfattere» — likesom fru Undset ønsker tiltaket all mulig tilslutning.

Og endelig skriver universitetslektor magister Emil Frederiksen følgende interessante lille avhandling om

Katolisismens mål og midler.

Ordet *propaganda* var inntil for få år siden en glose, som for nordiske ører hadde inngått en noe slett klingende forbindelse med ordet *katolisisme* — omtrent som «jesuitt» og «hensikten helliger midlet».

Siden har vi opplevd at propaganda særlig forbindes med krefter som har overtrumfet selv den flateste halvvdannelses fantasier om jesuittiske hensikter og midler. Med henblikk på katolicismen har disse gamle formler tapt all brukbar betydning.

Katolicismen er et *åndelig* rike med en historie, en kultur, en rekke rike tradisjoner på alle humanismens områder. Oftere og oftere spør man: hva sies fra katolsk hold? Og mer og mer har den erfaring festnet seg at katolicismen er en livsanskuelse som har svar på alle spørsmål.

Når det i omstyrtelsen nåtid spør om en fast kontinuitets betydning — en gjennom århundrene prøvd og holdbar sammenheng — et over nasjoner og livsrom og systemer tydelig definert fellesskap med synlig form — finnes det da noen verdensanskuelse, noen institusjon, noen kultur som kan måle seg med katolicismen?

Men det dypest eiendommelige ved katolicismen i dens forhold til en søkende menneskehet er dog det at dens kristendom og dens derpå byggede verdier er et tilbud, som ikke henvendes til folkene, til nasjonene som sådan. Katolicismens kristendom er ikke til hverken for kulturens skyld eller de enkelte lands åndelige selvhevdning. Den henvender seg til det *enkelte* menneske — kultur og menneskehet kommer i annen linje. Det endelige og avgjørende retningspunkt er *Frelsen for deg og meg* — den enkeltes tro og moral. I denne hensikt bruker katolicismen sin nedarvede og aktuelle kultur

og søker tilknytning til tankens og hjertets livsformer hvor den finner dem skikket.

Vitenskap og kunst, åndsliv og menneskenes forledning er blant katolisismens midler til å nå sine oververdslige mål — i sammenligning med hvilke disse jordiske verdier til syvende og sist bare er glimrende skygger, idel forfengelighet.

*

Det sier seg selv at pater Lutz og Sigrid Undset er rikt representert i fortegnelsen. Utgiveren meddeler at de fleste bøker finnes på lager — vi henviser i øvrig til annonsen. Men også «St. Olav» vil gjerne føye sin lykkønsning til det utmerkede tiltak til de mange utgiveren og hans medarbeidere alt har fått. Her kan man virkelig med sannhet si at et «dyptfølt savn» er avhjulpet!

Gjenoppbygningsarbeidet i Spania.

I det irske tidsskrift «Studies» for juni i år har professor E. Allison Peers skrevet en interessant artikkel om Spania. Han begynner med å gjengi et sammendrag av en lengre tale om gjenoppbygningen som general Franco holdt i radio sist nyttårsaften. De forskjellige grener av samfunnslivet blir der omtalt og man får inntrykk av at det nå arbeides planmessig og grundig i det nylig så ulykkelige land hvor behovet for sosiale forbedringer var skrikende.

Stor vekt blir ifølge Franco's tale lagt på å øke landets eksport og minske importen ved å bruke spanske produkter og spansk arbeidshjelp mest mulig for derved å bringe bedre balanse i handelsfinansene. Videre får man høre om sosiale reformer, kampen mot tuberkulosen er tatt opp på bred front og en god del syke er allerede skaffet plass på sanatorier. Barnedødeligheten betegnes som «fryktelig», og for å begrense den, vil kvinnelige falangister organisere et omfattende arbeid. Boligproblemet var som man lett kan tenke seg, et av de værste. Ikke bare hadde krigen ødelagt en mengde, men tusener av spaniere bodde — og bor vel enda — i elendige uhygieniske hus. En nylig startet «byggestitusjon» har utarbeidet et 10 års program for bygging av 200 000 nye huser av moderne type. Hånd i hånd hermed går andre tiltak for å bedre sunnhetstilstanden, opprettelse av herberger og hjem for ungdom, sportsplasser samt billig og nærende kost til barna.

Prof. Peers forteller så videre hva han har sett i Spania og bekrefter at teoriene allerede nå i det første fredsåret blir omsatt i praksis. Overalt på de ødelagte områder begynner landsbyer å reise seg som inntil nylig lå i grus. Ettersom demobiliseringen

skred fram, ble jo arbeidskraft ledig og kunne settes inn i gjenoppbygningsarbeidet. Ved en spesiell forordning får politiske fanger likeledes delta i arbeidet. Man benytter anledningen nå det allikevel bygges, til å utbedre byer som er kommet mere i forgrunnen i det siste århundre og da særlig slumkvarterene. Det ser ut til sier han, at Madrid om ikke lenge vil fremstå som en delvis ny by.

Sammen med byggingen går organisasjon av matvarer. Transportvanskeligheter og mangler ved selve produksjonen gjør seg selvsagt gjeldende enda, men mye blir avhjulpet ved «Auxilio Social» som i løpet av de tre år den har bestått har opprettet bl. a. 2847 «centres» hvor daglig 496 000 barn får mat.

Med hensyn til landbruket, synes det ikke å være gjennomført noen dyperegående reformer ennå, alle krefter har måttet settes inn på å utnytte jorden til ytterste grense dette første året for å avhjelpe den øyeblikkelige nød. Men, sier prof. Peers, det var oppmuntrende å høre at staten vil forsøke å finne utveier hvorved jorden på rimelige betingelser kan gå over til dem som direkte arbeider med den.

På skolevesenets område er det nok langt igjen enda før tilstanden kan kalles god, men mye er gjort alt til tross for de enorme hindringer. Først tapet av så mange skolebygninger og lærerkrefter under krigen og dernest all skade forårsaket av den antikatske republikanske lovgivning. Tapet av lærerkrefter gikk værst ut over folkeskoleundervisningen, mange skoler utover landet hadde bare en eneste lærer. Dessuten var en stor del av lærerne blitt ansatt i tiden før borgerkrigen på grunn av deres antikerikale og antireligiøse innstilling, og disse kunne ikke fortsette i det nye Spania. Så kommer de tallrike skoler opprettet og holdt av religiøse ordener for å avhjelpe hva staten hadde forsømt på opplysningens område. Disse var blitt stengt av republikken uten at noe ble gjort for elevene. Dertil kommer 7—8 års delvis eller fullstendig avkristning i de øvrige skoler for ikke å snakke om den verdslige innflytelse i hjemmene og på gaten. Dette betydde at mange gutter og piker nå nærmet seg overgangsalderen uten å kunne huske noe religionsundervisning og andre igjen hadde bodd i distrikter hvor de var blitt direkte utsatt for kristendomsfiendtlig innflytelse.

Det ble derfor ikke bare spørsmål om å åpne de religiøse ordeners skoler igjen og gjenoppbygge de som var ødelagt, men om gjenoppsettelse av religiøs undervisning og innflytelse i alle skoler da den nye regjering tydelig anså dette av største viktighet. Det er for tidlig ennå sier Mr. Peers videre, å sette opp noen pålitelig statistikk, men det er dog fastslått at 1142 skoler ble åpnet i 1939. Det menes vel da gjenoppbygget eller åpnet på ny, altså ikke nye skoler. Noen nærmere gjengivelse av reformene innen skoleundervisningen og av artikkelen for øvrig vil ta for stor plass, men det er tydelig at aktiviteten er intens også hvor det angår oppdragelsen.

K. R.

Nytt fra Storfjord.

• Nordenfor polarsirkelen, i midnattsolens land, hvor den 68. nordlige breddegrad skjærer landet, stikker Lofoten seg ut i havet. —

Barske, nakne og skarpe reiser fjellene — «Lofotveggen» seg opp av hav. — Odder stikker seg ut, holmer og skjær, skrenter og stup lar havet bruse om seg i stormdager, men spiller seg i det i solskinnsdager og midnattssolsnetter med forsoningens store og stille ro. —

Men inne mellom fjellene i daler, inne i vik og fjord gror det grønt. Her vokser bjørk og rogn, her ligger hus etter hus, her lever folket. —

Slik er Lofoten og slik har den vært gjennom tidene. Gjennom årtusen har havet herute tatt og gitt og sunget sin sang og sitt brus om strender og skjær. —

Folke som lever her er av gammel og sterk rot. Noe av vikingenes sterke blikk luer ennå i dag i hver fiskers øye, når han i uværsdager stirrer ut gjennom styrehusets rute mot havets ville dans, men med lengt og drøm i blikket når han i solskinnsdager speider ut mot horisonten. — Da er det noe av fedrenes utferdstrang som ennå lever. —

Blant dette folket blomstret engang moderkirkens lære og på høytidene med utsyn mot havet sto dens kirkehus som åndens varder. — Funn herute fra den tia vitner om folkets sterke religiøse liv. —

Men her som andre steder i vårt land kom forfallstiden. — Hellig Olavs tro skulle ikke lengere være nordmanns tro, og Lofotens sterke vikingefolk måtte bøye seg for fremmed kongebud. — Og klokkene tidde, en etter en, den evige lampes ild ble slukket og gudshusene ble kolde og tomme, slik som vi ser dem i dag. — Restene av lofotkirkenes prakt må man nå søke etter i Tromsø Museum. Og det er dessverre alt som er igjen. —

Tiden gikk. Få var det som vandret de gamle stier og få fant tilbake. — Men framover har det gått og moderkirkens gudshus har atter reist seg i vårt land fra Lindesnes til Nordkapp. —

Nord-Norges katolske kristne bor som rimelig kan være spredt omkring i vår vidstrakte landsdel og det er ofte vanskelig for mangen katolsk familie her nord. — Dette så hans høyærverdighet prefekt Starke, da han kom hit nord som hyrde for Nord-Norges katolske menigheter. — Med sin sterke og dype farskjærlighet til de som var overlatt til hans omsorg gikk han straks i gang med å utbygge og styrke Kirkens virke her nord. —

På en av sine mange reiser omkring i landsdelen kom han også til Lofoten og den første hl. messe i Lofoten siden reformasjonen ble den 16. oktober 1933 lest på Storfjord gård — i samme rom og på samme plass hvor vår nåværende kirkes høyalter står i dag ble dette hl. offer frambåret. — At denne gamle gård i framtiden også skulle bli sete for den første katolske prest herute, ante vel ingen av oss som

var tilstede dengang. — Men Guds veier er mange.

Allerede sommeren etter, i 1934, da hs. høyærverdighet på ny var herute, denne gang for å døpe den førstefødte katolikk her, ble det innledet forhandling om kjøp av Storfjord gård for Kirken. — Dette gikk i orden og våren 1935 den 1. mai kom prefekt Starke og en av Nord-Norges gamle katolske veteraner, vikingen Albert Pedersen fra Loppa i Finnmark og overtok gården. —

Det ble nå fart i tingene. Først gjaldt det å få brakt i stand et kapell og til det formål ble den ca. 200 år gamle del av hovedbygningen ombygget. — Utpå sommeren samme år kunne hs. høyærverdighet innvie kapellet og tenne den evige ild foran alteret.

Fem år er gått. Storfjord gård er i denne tiden blitt utbygget. Stor ny hovedbygning er bygget til den gamle, nytt fjøs og borgstue er også kommet til. — Kapellet ble i 1937 noe utvidet og utsmykket. Over høyalteret og begge sidealterene er kommet malerier. Disse ble utført av den kjente østerrikske maler, baron von Handel-Mazzetti, under et besøk i Lofoten. Maleriet over høyalteret framstilte landskapet om Storfjord gård med Vågafjellene i bakgrunnen. Det sentrale ved bildet er imidlertid Kristus på korset. Fra Ham går stråler av lys utover landskapet, lys og stråler som symbol på Hans nåde som strømmer ut over alt og alle. — Maleriene over sidealterene framstiller Guds Mor og den hl. Johannes. Deres blikk vender oppad og når man ser alle tre malerier som et hele, framstiller de scenen på Golgata. Kristus på korset og Maria og Johannes ved dets fot. — Over høyalterets apsis henger et maleri av den hellige familie. Kapellet for øvrig er holdt i lyse og fagre farger. —

I de år som er gått har Storfjord lille menighet stått under soknepresten i Harstad. Dette er nå blitt endret, idet høyærverdige superior pater Wember, prefekt Starkes etterfølger i overhyrdeembetet her nord, har opprettet eget sogn herute. — Storfjord kapell er blitt vår soknekirke og som sokneprest er innsatt pater Kunz. —

Søndag den 14. juli 1940 vaiet det norske flagg på Storfjord gård. Solen skinte og sommeren var inne i all sin prakt. Blomster og trær derute i naturen var kledd som til fest, og fjorden lå stille og blank utover og lot fjellene speile seg. Riktig en dag for store hendinger. —

Så ringte klokken til høymesse.

Vakkert var kirken smykket. Sommerblomster fra mark og eng smykket alteret. Inn gjennom rutene sendte solen sine stråler og menigheten samlet seg mens klokken sang sin kallen utover dalen og fjorden.

Under avsyngelsen av salmen «Kom skaper ånd, kom ned til jord», gikk høyærverdige superior Wember og pater Kunz foran alteret.

Først holdt superioren en tale til menigheten og den prest han ville gi den. Varme og følsomme strømmet ordene til oss. Han avsluttet sin tale med en takk til de prester som hadde båret de første strev på sine skuldre, prestene pater Rusche og

Aschenbrenner, og ønsket lykke og framgang for menigheten og dens nye sokneprest i år som skulle komme. Deretter foretokes innsettelsen av pater Kunz i hans nye embete.

Den nyinnsatte sokneprest leste så opp det dokument hvori menigheten i Storfjord er blitt eget sogn og vårt kapell soknets kirke under navnet «Den hellige families kirke».

Sin tiltredelsespreken innledet soknepresten med Pauli ord, som han også gjorde til sine: «Din nåde er meg nok.» Prekenens videre tanker var viet bøn- nen. — Etter prekenen frambar soknepresten det hl. offer som han oppofret for den menighet som var blitt betrodd ham. — Til slutt lystes den sakramen- tale velsignelse. —

Om kvelden kl. 20 var hele menigheten samlet på prestegården til festlig samvær. —

Måtte Guds velsignelse komme rikelig ned til vår nystiftede menighet her oppe i midnattsolens land.

H. Th. R.

Takk fra pastor Ugen.

Pastor Ugens 50 års prestejubileum brakte som enhver hadde tenkt seg mange beviser på den aktelse og kjærlig- het hvormed den ærverdige sjelehyrde omfattes. Ved festandakten i St. Olavskirken kvelden før selve høytids- dagen var prester, søstre og legfolk fulltallig representert — således var ikke mindre enn 23 prester kommet for å hylde sin confrater og sammen med ham takke og prise Gud. Jubilanten forrettet for altret, assistert av sokneprestene van der Vlugt og Høgh og h.s. høyærverdigh- et biskopen talte fra prekestolen over 1. Tim. 1, 12: «jeg takker Jesus Kristus, Vår Herre, at han har holdt meg for tro og satt meg til embetet.»

«Disse ord —» sa biskopen — «har alle dager besjelet den ærverdige olding, hvis gylne prestejubileum vi feirer. Når han i dag kaster et blikk tilbake på sitt lange preste- liv er jeg sikker på at hans sinn gjennomstrømmes av en alt overveldende takknemmelighet mot Gud for preste- kallet og at han av sitt hjertes dyp istemmer med Maria sitt Magnificat: «min sjel, høylover Herren!» Meget har forandret seg siden 9. august 1890 da biskopen i Luxemburg vigslet den unge diakon til prest. I den politiske og kulturelle verden er skjedd store omvelt- ninger; men Guds evig sanne tros- og sedelære er ufor- andret. Den alderstegne prest i dag bekjenner seg til det samme som den unge prest for 50 år siden — han selv er meget forandret, men han er på sin jubileumsdag fylt av den samme lykke over sitt prestekall, den samme iver for sjelenes frelse og den samme takk til Gud som på sin vigselfdag — ja, den har sterkere og fornyet kraft nå. Den ungdommelige begeistring hvormed pastor Ugen for femti år siden tråtte fram for Guds alter med hellig nidkjærhet og oppofrende kjærlighet, har han bevart gjennom sitt lange og tornefulle presteliv, som helt har vært viet Kirken i Norge. Ingen vansker, motgang eller skuffelser har maktet å rokke hans tro og trofasthet — han har i sannhet kjempet den gode strid slik at rett-

ferdskronen venter ham. Derfor er det oss en kjær plikt å forene vår takk med hans for alle de velgjerninger Gud har vist ham og gjennom ham Kirken i Norge.» Biskopen talte dernest om prestekallets byrde og ansvar for all folket, at alle de sjele som betros hans omsorg kan nå sin evige bestemmelse. «Denne oppgave har vår ærverdige jublant ikke sviktet, og over pastor Ugens presteliv kan vi sette det samme motto som står på kardinal Merméllods grav i Rom: «Dilexit Ecclesiam» = han har elsket Kirken. Må dette prestejubileum også være en manende og oppløftende preken for oss alle: at vi også må være tro mot det hellige kall vi har fått i dåpen og feringen, så at vi også alltid må vise oss verdige til å være medborgere av de hellige og Guds husfolk, slik at vi blir bygget opp sammen med de andre til en åndelig bolig for Gud.» —

Om kvelden ble pastor Ugen feiret av overhyrden og geistligheten ved en fest hos biskopen. Under den holdt jubilanten følgende tale som vi etter oppfordring gjengir in extenso:

«Jeg kan bare si det ene: hjertelig takk! at dere har villet ofre minnedagen for min 50 årige prestevigs- sel så megen tid og oppmerksomhet. Takk fram for alle til Deres biskoppelige høyærverdighet for den faderlige velvilje med hvilken De har arrangert festen og de hjerte- varme ord fra prekestolen. Jeg skal gjengjelde det med mine fortsatte små tjenester og stadige bønner for Deres høyærverdighet — at Gud må stå attått i all Deres ferd og gjøre den tunge byrde selv i disse krisetider slik at De kan bære den og at De alltid må føle det åk, som Herren har lagt på Deres skuldre, lett og søtt.

Dernest hjertelig takk til alle mine kjære confratres fordi de har gledet meg ved sitt personlige nærvær på denne skjønne og uforglemmelige minnedag og for alle deres fromme bønner og gode ønsker. Denne takk gjel- der også de andre kjære confratres, som ikke er til stede men som jeg vet gjerne ville ha vært med, hvis tidenes pinaktighet hadde gjort det mulig — de er med allikevel i sine bønner og sine gode ønsker. Gud lønne dem tusenfold!

Men personlig må jeg se tilbake på de henrunne år med andre øyner — øyner som jo etter naturens gang når som helst kan lukke seg definitivt for verdens herlighet for at sjelens blikk uhindret kan skue Mesteren, den gode Mester vi alle tjener i vårt hjertes glede, og som snart kaller meg til dommen. Men Gud skje takk at det er den gode Mester: Filius B. M. V. jomfru Marias sønn — det gir tillit, urokkelig tillit og forhåpning. Det perspektiv kan jeg ikke tape av syne under festen og minnene, som fyller meg med glede og takknemmelighet — og jeg kan derfor ikke tilegne meg de lovord som velvillig og overbærende kjærlighet har sagt til meg i anledning minnene. Jeg har intet å rose meg av. Den største misjonær, St. Paulus, vil at alle mennesker skal se på oss prester som Kristi tjenere og som verdige husholdere over hans mangfoldige og ufortjente nåde- gaver, slik som hvert prestelivs utfoldelse medfører dag for dag. Paulus legger liten vekt på å bli dømt av mennesker: «den som dømmer meg er Herren —» sier han. Men han kan tilføye hva jeg dessverre ikke kan: «Nihil mihi conscius sum = jeg vet meg fri for all per-

sonlig skyld og forsømmelse — jeg har siden min Damaskusopplevelse alltid bare søkt én ting: den fullkomne oppfyllelse av Herrens vilje i motgang og medgang.» Det kan Paulus si — jeg må i ydmykhet og sannhet slå følge med en anen sannferdig mann i evangeliet og bekjenne som ham for Guds allvitende blikk: «Gud, vær nådig mot meg synder!» Ja, er det skjedd noe godt, er det noe i det som kjærlighet og velvilje har lagt talerne på lepperne og brevsriverne i pennen i festens anledning, da vet vi jo alle at Guds miskunn har virket til tross for redskapets uduelighet og uverdighet: «Gud alene tilkommer æren — ikke oss, Herre, ikke oss!»

Når jeg betrakter — som det er unngåelig i dag — den menneskelige side av medaljen synes jeg at på ingen passer som på meg ordene i liturgien «— — for mine utallige synder, krenkelsers og forsømmelser — —» og da tenker jeg ikke alene på fornærmelser mot Gud men også mot de mennesker jeg er kommet i berøring med under mitt 50 årige prestevirke på de forskjellige steder — mot legfolk, søstre og prester. Og da kommer en skamfølelse over meg og jeg beklager mangt og meget. Jeg vil hermed få overbringe mine unnskyldning, hvis noen føler seg brøstholden på grunn av min klossete ferd og ord — ja jeg vet at jeg trenger Guds miskunn i så mange ting og på så mange måter! Og når jeg ber mitt Fadervår er det derfor også av hjertets dyp, at jeg hver gang for mitt vedkommende forlater alle mine skyldnere *hva det så skal være*. Jeg må takke alle disse mennesker for den overbærende kjærlighet de har hatt overfor meg, og jeg vil i disse dager særlig frambære det hellige messeoffer for dem i vårt kjære Norge som kan ha grunn til å føle seg brøstholdne.

Så vil jeg lese flere hellige messer for dem som jeg står i takknemmelighetstgjeld til: det er først og fremst mine kjære foresatte og confratres og alle de menigheter hvori jeg har virket, det er alle som har gjort godt mot meg og bedt for meg, det er især alle våre kjære, ærverdige og uunnværlige søstre av alle våre kongregasjoner, som jo er våre flittigste, mest trofaste, offervillige og uselviske medarbeidere, som vi simpelthen ikke kan arbeide uten. Det er våre St. Josefssøstre, som i disse dager feirer 75 års jubileet for sin ankomst til Norge. Jeg behøver ikke å si dem et lovord: stenene i deres kapeller og skoler og hospitaler forkynner deres pris. Det samme gjelder våre gode gråsøstre St. Elisabethsøstre, som har sitt moderhus i Oslo og især tar seg av Mellom- og Nordnorge — de vanskeligste deler av vårt virkefelt. Så er det de gode Franciskus Xaverius-søstre langs vestkysten, i Arendal og på Hønefoss — våre gode Antoniussøstre, Borromæus-søstre og dominikanerinner — alle har de sine store og betydningsfulle misjoner i Herrens norske vingård. Deres fromme bønner, deres offervillighet, tålmod, utrettelighet, dyktighet til sykepleie og matstell, for ikke å tale om alle deres fortenester av Kirke og skoler, sang og musikk, og menighetenes trivsel — alt dette holder arbeidet her oppe hva vi prester daglig kan bevidne og takke Gud for, og alt dette har jeg selv ikke bare beundret men ofte nydt godt av både i sunne og syke dager. Gud lønne dem tusenfold og velsigne fremdeles deres virke på alle måter og skjenke

hver eneste en av dem en strålende himmelkrone som apostler og misjonærer i Franz Xavers og den lille Terese av Jesusbarnets fotspor. Kort og godt: jeg takker alle — prester, søstre og legfolk — som på sett og vis har sin andel i vår felles glede. Og i ganske særlig grad minnes jeg i takknemmelighet alle de kjære i Herren hensovede av våre biskoper, prester, patres og søstre, og av alle som har støttet den gode sak og fremmet den etter beste evne i sitt jordeliv. Må de hvile i fred og må det evige lys skinne for dem! Velsignet være deres minne og må deres ånd vedbli å leve i vår midte! Må den evige herlighetens krone være deres uvisnelige lønn for uselvisk, begeistret og offerglad gjerning! Også for dem vil jeg frambære det hellige messeoffer!

Og så til slutt vil vi da hilse vår avholdte biskop og ønske, at Gud bestandig må omgi ham med prester, søstre og apostoliske sjeler etter Jesu yppersteprestelige hjerte, så at det må lykkes vår gode overhyrde ved deres utrettelige, uselviske og endrektige arbeid å føre fler og fler etter sannhet søkende sjeler til den guddommelige fåresti, og det tidspunkt må nærme seg hvor det bare er én hjord og én hyrde her i vårt kjære Norge!»

Det lille kapell.

Av W. Ro.

Tilegnet St. Josefssøstrene.

Han bodde ikke i hovedstaden, men gjestet i embets medfør av og til den gamle by, hvor han hadde tilbrakt sine lykkelige barneår.

Det var for ham en sann pilgrimsferd, når han under sitt opphold i byen som fast regel vandret opp til de kjente tomter omkring St. Olavs kirke og St. Josefs Institutt, for der i ro og indre tilfredsstillelse å dvele ved de mange uforglemmelige minner, som knyttet seg til disse for ham så kjære steder. Nå hadde han atter fullendt sin vante pilgrimsgang, og var under et besøk hos søstrene til slutt havnet oppe i det nå gamle, lille vakre og fredfulle kapell i St. Josefs Institutt.

Etter at å ha forrettet sin bønn, hadde han satt seg ned og var falt i stille betraktninger. Aftenskumringen var nettopp i anmarsj og de siste solstråler kastet sitt gylne skjær gjennom kapellets ruter og blandet seg med den evige lampes sarte skinn. Hvor mange rike og skjønne minner knyttet seg ikke for ham til dette hellige sted fra de lykkelige barneår, han som elev hadde tilbrakt i instituttets trygge hjem hos de fromme, oppofrende og kjære Josefssøstre, som han aldri kunne glemme. Her satt han nå, følede seg så velsignet fjernt fra verdens støy og larm, og så seg plutselig i ånden hensatt til barndommens lengst svunne dager. Han syntes ennå å høre de fromme søstres klare sang, han syntes å se presten i sitt vakre skrud foran det festlig prydede alter og seg selv som ministrant med røkelseskar i hånden, og han erindret så vel ennå den indre glede,

som dengang fylte ham og den stolthet som han følte over å ha den lykke, fremfor så mange andre, å få betjene presten ved Herrens alter og derved komme Vårherre på ennå nærmere hold enn ellers. Hvor mange vidunderlige stunder hadde han ikke opplevet i dette lille kapell, og hvor hadde ikke hans barnesinn, fullt av tillit og tro, her følt den uforklarlige, himmelske fred som strømmer ut fra tabernaklet.

Nå lå barndommens år langt tilbake, han hadde nådd støvets alder, og mens han satt der i den evige lampes blafrende lys, og for en stund atter var barn, gled hele hans lange liv forbi hans indre blikk. Han minnedes sin glade, sorgløse ungdom og sine manndomsår, preget av intens virksomhet. Han hadde så meget godt å se tilbake på og så meget å takke for, og nå som før sto det klart for ham, at det var her i instituttets fredfulle bolig at spiren var blitt lagt til alt det som var godt i ham, og at denne spire hadde fått sin første næring i dette lille kapell. Og atter rant de gode søstres uegennyttige streben og kjærlige omsorg ham ihu.

Således innhyllet i en atmosfære av fortid satt han der, og, etterat de personer han gjennom livet hadde møtt og sett, hadde passert revy i hans sinn og det ene minne etter det annet var svunnet hen, falt han, med blikket festet på tabernaklet hen i stille refleksjoner. Hvor skjønt er ikke det katolske gudshus, det være seg en mektig katedral eller et lite beskjedent kapell! Hvor føler man ikke Guds storhet og allmakt under katedralens høye hvelv og hans stille fred og intime nærhet i et lite kapell. Hvor er ikke vår tro på Kristi sakramentale nærvær i tabernaklet herlig og skjønn! Er det mulig for et menneske å oppleve herligere åndelige stunder i livet enn dem man tilbringer foran tabernaklet i et lite kapell, hvor sjelen i dets stillhet likesom får vinger og svinger seg opp til et høyere plan og derved kommer i en mere umiddelbar og intimere kontakt med Vårherre! Han forsto så godt, at det var her i det lille kapell at de gode søstre, gjennom stille bønn og samtaler med tabernaklets forborgne Gud, henter trøst og styrke til utførelsen av deres gjerning.

Disse og andre fromme tanker opptok hans sinn, og alt imens strømmet det lille kapells fred inn over ham så intens og velsignet som aldri før.

Plutselig ringer en klokke og bringer ham brått tilbake til virkeligheten. Det er klokken — den samme som i gamle dager — som nå kaller søstrene til aftenbønn. Med vemot føler han, at han må rive seg løs fra dette sted, som har vært ham så kjært; skynnsomt faller han på kne, takker Gud for den herlige stund han atter har fått oppleve i «det lille kapell», sender et siste blikk og hilsen til tabernaklet og viker plassen for de ærverdige søstre.

*

Det lille kapell! Hvilken indre fred, trøst og rene gleder har ikke dette lille kapell skjenket de mange, som i årenes lange løp har forrettet sin bønn under dets tak! Og nå skal det falle for aldersgrensen. Hvor sårt å vite at det nå ikke er mere. Det må nå vike for et større og mere tidsmessig gudshus for søstrene. Således er verdens gang. Så mangt og meget må bøye seg for utviklingen og falle for tidens krav. — Men blir enn det

nye kapell både stort og vakkert, — alt tyder derpå — og blir det sikkert til stor glede og trøst for kommende slekt og slekter, så vil dog ennå i mange år og i mange sinn de skønne minner leve, som knytter seg til «det lille kapell».

W. Ro.

St. Josefssøstrenes jubileum

ble feiret som det passer seg for en så stor festdag. Dagens tyngdepunkt var selvfølgelig pontifikalmessen i Instituttets nye kapell, som praktisk talt er ferdig og framtrer i en pompøs skikkelse, svarende til kongregasjonens vidtstrakte virkeområder og storslåtte institusjoner på de forskjellige steder her i landet. Selve kapellets interiør er meget vakkert med sine rene linjer og imponerende marmoraltre og marmorutstyr — alt i øvrig norsk av opprinnelse. De mange skønne blomster som i dagens anledning var sendt søstrene fra venner og forretningsforbindelser lyste opp som like så mange gode tanker og ønsker. Ikke mindre enn 21 prester i sine korskjorter hedret kongregasjonen ved sitt nærvær — den musikalske side av høytiden var i de beste hender hos søstrene selv, med søster Regina ved orglet og deres eget deilige kor som utførte Chérions messe med pater Comires Ave Maria som offertorium. Det sier seg selv at kapellet var overfylt tross det var en virkedags formiddag. De to norskfødte sokneprester Sund og Høgh var henholdsvis diakon og subdiakon, mens mgr. Snoeys fungerte som assisterende prest og pastor Taxt som ceremonimester. Med særlig glede bemerket man mgr. dr. Kjelstrup i presteskapets rekke.

Under pontifikalmessen holdt hs. høyærverdighet biskop Mangers en manende tale hvor han særlig framhevet de første søstres innsats på grunnlag av det skønne monument som i kroniken er reist disse søstre og deres virke. Biskopen tok sitt utgangspunkt i Hebræerbrevet 13, 7: «Kom i hug deres veiledere — — — se utgangen på deres ferd og følg etter deres tro.» Han skildret disse søstres kamper, sorger og lidelser og deres mot, som ikke skydde noen anstrengelser når det gjaldt selv å hente kraft i det aller helligste sakrament eller bringe hjelp og trøst til sine medmennesker. Det er en hellig arv som de søstre som i dag inntar deres plass har å løfte: «de tenkte aldri på seg selv, de tenkte ikke på å etterlate seg et stort navn, ære og berømmelse. De hadde kun en tanke: å gjøre godt over alt og så meget de bare kunne. Men det er nettopp et slikt uegennyttig arbeid som nedkaller Guds velsignelse og fortjener Guds lønn ..... Frukten av deres arbeid og offerliv lever videre og vokser ..... I den samme tro og i det samme sinnelag må også dere som er disse søstres arvtagere, arbeide og streve og lide. Dere høster frukten nå av det uegennyttige arbeid som de har utført og av det offerliv i fattigdom og forsakelse som de har ført ut fra den brennende kjærlighet til Gud og sjelene som var drivfjæren i hele deres gjerning. Men den samme uegennyttens og fattigdommens ånd og kjærlighetens sinnelag må fortsette å leve hos dere og i dere. Dere må følge etter disse søstres tro — det er den

beste måte å vise deres takknemlighet mot dem og hedre minnet om dem. Det er også det første som de ville formane dere til hvis de i dag kom tilbake til jorden, og som de oppmuntrer dere til ut fra sin himmelske herlighet. Det er ved å følge disse søstres fotefar at dere nedkaller Guds velsignelse over dere og deres gjerning og i sannhet er gode St. Josefssøstre.» Og så sluttet hs. høyærverdighet med å minne om den tunge tid vi gjennomlever nå. De første søstre levde og virket i Norge og for Norge og elsket det som sitt annet fedreland — det Norge hvor «Hellig Olav malte korset med sitt blod.» Med disse søstre bør vi derfor alle i dag be for Norges vel og framtid i fred og frihet.

Etter pontifikalmessen gav søstrene en splendid lunch for prestene og enkelte innbudte i det nye store refektorium som strekker seg under hele kapellet. Og dagen ble avsluttet med en festlig aftenandakt som likeledes hadde samlet mange deltagere.

En oppfordring.

Sjefen for Universitetsbibliotekets norske avdeling, W. P. Sommerfeldt har siden 1921 planmessig søkt å samle, som et viktig ledd i den nasjonale litteratur, hva der er skrevet av nordmenn eller om Norge og norske forhold i utenlandske tidsskrifter. Da der på grunn av tidskriftlitteraturens overveldende omfang er ugjærlig for noen enkelt å gjennomgå mer enn en liten brøkdel av dette stoff, har hr. Sommerfeldt bedt oss gjennom våre spalter å anmode alle norske, som måtte ha skrevet noe i utenlandske tidsskrifter siden 1930, å meddele ham dette, helst ledsaget av særtrykk.

Den store nytte et slikt samlet arbeid vil ha for forskningen, og det interessante bidrag det gir til opplysning av vårt lands innsats på de forskjellige områder gjør at vi med glede gir Sommerfeldts henstilling vår varmeste støtte.

Adressen er: Norsk bibliografisk bibliotek. Postbox 2400, Oslo.

Takk.

Da vi ikke kan nå alle som har sendt oss lykønskninger til 75 års jubileet, vil vi på denne måte framføre vår hjerteligste takk for all oppmerksomhet.

St. Josefs-søstrene.

Herhjemme —

Oslo. Oslo VIII speiderpiketropp har hatt en herlig tropsstur. Vi samlet oss forventningsfulle mandag 8. juli kl. 10 om formiddagen foran St. Halvard kirke og på en stor lastebil dro vi med alle våre pakkelliker til vårt bestemmelsessted, nemlig skogen til Midt-Enger i Sylling. Vi ble mottatt på det beste av pater Leo og pater de Paepe som hjalp oss med å finne det reneste ønskested til leirplass, hva vi er dem meget takknemmelig for. Våre telter lå vakkert til på en lysning i skogen med utsikt over fjorden. Der levde vi så glade og gode dager med utflukter til alle de mange vakre steder, men en leir uten uvær er ingen ordentlig leir

og fredag fikk vi vårt: det lynte og tordnet og regnet hølet ned. Vi samlet oss i det største teltet og spiste aftensmaten der, men enn ikke leirens minste deltaker på bare seks år var redd! Vår direktør pater Boers kom en av dagene på besøk til oss og leste messen for oss. Da var vi i kirken med flagg og banner. I alt var vi 10 uforglemmelige dager i leiren og det var med vemot at vi tok avskjed med de snille mennesker i Sylling.

Kruska.

Molde. — Det er ikke ofte St. Olavs lesere hører noe fra Molde. Men nå kommer en hilsen herfra i anledning av vår kjære overhyrdes 25 års prestejubileum som ble feiret den 18. juli. Vi hører vel med til de i Norge mest vidstrakte menigheter. Den strekker seg over Sunn-Møre til langt inn i Romsdalsfjorden med kirke i Molde, skjønt denne nå dessverre er en saga blott. Men vi har et nydelig kapell på St. Carolus sykehus som midlertidig er stilt til menighetens disposisjon, idet vi håper at vi får vår nye kirke samt prestegård bygget opp igjen om ikke så lenge. — Festen ble innledet med en tostemmig høymesse, sunget av våre kjære og alltid hjelpsomme søstre. Etter messen, hvor deltagere fra Alesund, Molde samt soknepresten fra Kristiansund med en del av sin menighet var til stede, ble vår høyærverdige prefekt på det hjerteligste hyldet. Først sang søstrene en vakker velkomsthilsen, hvoretter flere av menighetens barn fremsa et for anledningen forfattet dikt. Så holdt pater Hünen en hjertelig tale hvori han samtidig takket mgr. Witte for hva han hadde vært for menigheten. Likeså talte og takket soknepresten fra Kristiansund for sin menighet. Som et kjærlig minne om denne dag overrasket så hans høyærverdighet et vakkert skrivesett med bordlampe hvilke gjenstander kom vel med etter branntapene. Søstrene på sin side overrasket ham med et nydelig sølv fløtesett. Denne høytidelighet avsluttedes dermed at mgr. Witte i bevegede ord takket igjen og lyste velsignelsen over de tilstedeværende. Så samledes vi alle i den midlertidige prestegård ved et festlig dekket frokostbord tilstelt av de snille søstre og prestegårdens utrettelige husbestyrerinne. Den uforglemmelige dag avsluttedes med en festandakt, hvoretter søstrene ennå en gang hyldet sin sjelehyrde. Vi ønsker den høyærverdige jublant alt godt for framtiden.

F. O.

— og decrute

Til erkebiskop av Paris istedet for avdøde kardinal Verdier har den hl. fader utnevnt erkebiskopen av Reims kardinal Suhard. Som hans etterfølger i Reims er utnevnt erkebiskop Roques i Aix, Provence

Et dekret fra det spanske undervisningsministerium har tilbakekalt alle de bekjentgjøinger hvoretter den røde republikk hadde forbudt ordensfolk og prester å undervise i skolen. Jesuittenes kollegium i Barcelona har gjenåpnet det med 3000 studenter

Til ettertanke.

Det finnes mennesker som ikke vet hvilken mat som de har godt av og hvilken som skader dem. De mangler det instinkt som selv dyrene har. Men det finnes også mennesker som ikke kan skjelne mellom god og skadelig åndelig næring fordi de har vært umottakelig for alle erfaringer. De styrter seg tvertom over alt lesestoff og sluker det, og baketter er de så forbauset over at de aldri kan komme til klarhet over noe!

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

Thronsen & Co. boktrykkeri, Bernh. Getz gt. 3 - Oslo.